

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ

для студентів

спеціальності

022 Дизайн

освітньо-професійної програми

Графічний дизайн

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Код ЄДРПОУ 45307965	
Програма № <u>1574/24</u>	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
 (підпис)	 (прізвище ініціали)
« _____ »	20 <u>24</u> р.

Київ-2024

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«   » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ

для студентів

спеціальності

022 Дизайн

освітньо-професійної програми

Графічний дизайн

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

Київ-2023

Розробник: Юлія Володимирівна Шеменьова, Андрій Андрійович Мазов викладачі циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Андрій Андрійович Мазов

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 30 серпня 2023 р. № 1

Голова циклової комісії ОМ Олена КАЗІМІРЕНКО

Робочу програму перевірено
_____ 2023 р.

Заступник директора

з навчально-методичної роботи О.Толстий Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи ОК Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 2024/2025 н.р. (О. Казіміренко), «28» 08 2024 р. протокол № 4

на 20__/20__ н.р. (____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова, спецкурс	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	1,5	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45	45
Аудиторні	22	20
Модульний контроль	2	4
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	21	21
Форма семестрового контролю		залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити студентів з характерними особливостями конструктивно-анатомічної будови людини, законами передачі пластики її рухів, допомогти набути практичних навичок зображення людського тіла, використовуючи виразні засоби різних видів мистецтва у поєднанні зі знаннями з пластичної анатомії.

Завдання курсу: надати студентам комплекс знань, умінь і навичок з

пластичної анатомії; знання щодо будови тіла людини, його пластичного вирішення графічними засобами; сприяти розвитку художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, художніх здібностей та естетичного ставлення до творів мистецтва; ознайомити студентів з пропорційними співвідношеннями тіла людини та основними канонічними системами його зображення.

Дисципліна «Основи пластичної анатомії», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними предметних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1,3
ЗК5	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.	1-4
ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	1-4
ЗК8	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.	1-4
<i>Фахові компетентності</i>		
СК1	Здатність застосовувати теоретичні знання в області мистецтва та дизайну, враховувати традиційні та сучасні культурно-мистецькі процеси й практики у власній професійній діяльності.	1-4
СК2	Здатність візуалізувати творчі задуми при створенні об'єктів дизайну.	1,3
СК5	Здатність використовувати програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.	1-4
СК13	Здатність застосувати знання з композиції та кольорознавства в процесі розв'язання професійних задач в галузі графічного дизайну.	1-4
СК14	Здатність застосувати знання з пластичної анатомії в процесі зображення людини як в навчанні, так і в професійній діяльності.	2,4
<i>Предметні компетентності</i>		
	Застосування знань з основ пластичної анатомії в зображенні стилізованої фігури людини.	с.о.
	Розуміння змін в будові скелету, м'язах та суглобах в залежності від руху та ракурсу .	2,4
	Презентація результатів власної творчої діяльності, в тому числі продукту дизайну перед різними аудиторіями .	2,4, МК

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

- володіє державною мовою вільно, а іноземною мовою на рівні, необхідному для виконання професійних завдань (РН3 ОПП);
- застосовує базові поняття, концепції, принципи, техніки і технології дизайну в процесі створення об'єктів дизайну (РН4 ОПП)
- виявляє здатність знаходити оригінальні рішення поставлених професійних завдань самостійно або в співпраці у творчому колективі (групі), аргументуючи свій вибір (РН5 ОПП);
- виявляє здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для пошуку та аналізу необхідної інформації у вирішенні практичних проблем (РН6 ОПП);
- використовує набуті знання, конструктивні критичні зауваження фахівців стосовно своїх творчих та навчальних результатів для фахового розвитку (РН7 ОПП);
- виявляє здатність зображувати композиційно-цілісні об'єкти дизайну засобами графічних технік (РН9 ОПП);
- виявляє здатність працювати автономно та/або в команді (РН14 ОПП);
- самостійно ставить цілі, організовує робочий час та простір, дотримується строків виконання завдань (РН16 ОПП);
- виявляє здатність аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень;
- розуміє кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі та завдання, володіти основами пластичної анатомії;
- реалізує зображувальні навички у вивченні анатомічної будови людини;
- володіє навичками реалістичного зображення фігури людини з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; виявляє за допомогою тону форму,

об'єм, матеріал, світло і простір;

- володіє навичками зображення фігури людини різними художніми матеріалами;

- застосовує уявлення про пропорції, будову скелету, форму і функції м'язів, рух у різних суглобах тіла людини;

- використовує знання, вміння та навички в галузі пластичної анатомії для відтворення художнього образу;

- використовує знання з пластичної анатомії в професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт				
	Усього	Аудиторна:			
		Лекції	Семін.	Практ.	Сам.р.
Змістовий модуль I. Будова скелета людини					
1. Пластична анатомія - наукова основа зображення людини. Пластика, рух і побудова скелета людини	4	4			
2. Конструктивно-анатомічна будова людини. Замальовки конструктивних схем побудови скелета людини	39			18	21
Модульний контроль	2				
Разом	45	4		18	21
Змістовий модуль II. М'язова система людини					
3. Анатомічні особливості м'язової системи тіла людини	4	4			
4. М'язова система людини. Вивчення анатомічних особливостей і м'язів людського тіла. Людське тіло як м'язова система	37			16	21
Модульний контроль	4				
Разом	45	4		16	21
Усього годин	90*	8		34	42

*з урахуванням 6 год. МКР

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Будова скелету людини

Лекція 1. Пластична анатомія – наукова основа зображення людини. Пластика, рух і побудова скелета та м'язів людини (4 год.)

Історія і значення пластичної анатомії як науки. Розвиток пластичної анатомії від найдавніших часів до сучасності. Значення пластичної анатомії для майбутнього дизайнера. Особливості форми скелету людини. Різновиди кісток і суглобів людини. Руховий апарат. Закономірності рухів і статички. Будова скелету, з'єднання кісток між собою, мускулатура, закони кісткового і м'язового зв'язку.

Основні поняття теми: анатомія, пластична анатомія, пластика, пропорції, рух, статика, скелет, м'язи, начерк, етюд [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7].

Практична тема 1. Конструктивно-анатомічна будова людини. Замальовки конструктивних схем побудови скелета людини (18 год.)

Змістовий модуль II. М'язова система людини

Лекція 2. Анатомічні особливості м'язової системи тіла людини (4 год.)

М'язова система людини. Різновиди м'язів і суглобів людини. Руховий апарат. Закономірності рухів і статички. Закони кісткового та м'язового зв'язку. Скорочення м'язів.

Основні поняття теми: анатомія, пластична анатомія, пластика, пропорції, рух, статика, м'язи, начерк, етюд [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Практична тема 2. М'язова система людини. Вивчення анатомічних особливостей і м'язів людського тіла. Людське тіло як м'язова система (16 год.)

Плани практичних занять

Змістовий модуль I. Будова скелету людини

Практична тема 1. Конструктивно-анатомічна будова людини. Замальовки конструктивних схем побудови скелета людини (18 год.)

Практична робота 1. Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль) (А3) (2 год.)

Практична робота 2. Зображення хребта у двох ракурсах. Зображення хребців (атлант, епістрофей, грудний хребець) (А3) (2 год.)

Практична робота 3. Виконання рисунку грудної клітки з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах (зі спини, в анфас) (А3) (2 год.)

Практична робота 4. Зображення тазу в двох ракурсах (спереду та збоку) (А3) (4 год.)

Практична робота 5. Зображення скелету верхньої кінцівки людини. Зображення скелету кисті (А3) (4 год.)

Практична робота 6. Зображення скелету нижньої кінцівки людини. Зображення скелету стопи (А3) (4 год.)

[1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8]

Змістовий модуль II. М'язова система людини

Практична тема 2. М'язова система людини. Вивчення анатомічних особливостей і м'язів людського тіла. Людське тіло як м'язова система (16 год.)

Практична робота 7. Зображення м'язів голови та шиї людини у двох ракурсах (анфас, профіль) (А3) (4 год.)

Практична робота 8. Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду) (А3) (4 год.)

Практична робота 9. Зображення м'язів верхньої кінцівки у двох ракурсах (А3) (4 год.)

Практична робота 10. Зображення м'язів нижньої кінцівки у двох ракурсах (А3) (4 год.)

[1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів оцінюються за 12-бальною шкалою, наприкінці курсу отриманий бал переводиться у 100-бальну шкалу для занесення в диплом.

Рівні компетенції	Оцінка	Критерії
Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні

	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки
Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача
	9	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів полягає у виконанні самостійних практичних завдань

Змістовий модуль. I. Будова скелету людини

Самостійна робота 1. Замальовки конструктивної схеми побудови людини (А3) (7 год.)

Самостійна робота 2. Замальовки кисті та стопи з натури (А3) (7 год.)

Самостійна робота 3. Замальовки частин обличчя людини (ніс, око, вухо, губи) (7 год.)

Змістовий модуль II. М'язова система людини

Самостійна робота 4. Зображення пропорцій чоловічої, жіночої і дитячої фігури (м'язи та шкіряний покрив) (А3) (14 год.)

Самостійна робота 5. Оформлення альбому з пластичної анатомії – портфоліо робіт (А3) (7 год.)

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Бали
1	Розкриття теми (відповідність завданню)	2
2	Композиційна цілісність роботи	2
3	Виявлення конструктивно-аналітичної форми зображуваного	4
4	Знання теоретичного матеріалу до теми	2
5	Охайність	1
6	Своєчасність виконання	1
	Разом	12

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в формі семестрового перегляду портфоліо робіт студентів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання 4 семестр передбачає форму семестрового контролю – залік

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою
12	A	98–100
11		94–97
10		93–90
9	B	89–86
8		85–82
7	C	81–75
6	D	74–69
5	E	68–65
4		64–60
3	F _x	59–35
2	F	34–20
1		19–1

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Основи пластичної анатомії»

Разом 3 семестр: 45 год., лекції – 4 год., практичні заняття - 18 год., самостійна робота – 21 год., підсумковий модульний контроль - 2 год.

Модулі	Модуль I					
Назва модуля	Будова скелету людини					
Лекції	1					
Теми лекцій	Пластична анатомія – наукова основа зображення людини. Пластика, рух і побудова скелета та м'язів людини					
Теми практичних занять	Зображення черепа людини в двох ракурсах (анфас, профіль)	Зображення хребта у двох ракурсах. (атлант, епістрофей, грудний хребець)	Виконання рисунку грудної клітки з плечовим поясом (лопатка та ключиця) у двох ракурсах	Зображення тазу в двох ракурсах (спереду та збоку)	Зображення скелету верхньої кінцівки людини.	Зображення скелету нижньої кінцівки людини.
Самостійна робота	Замальовки конструктивної схеми побудови людини		Замальовки кисті та стопи з натури		Замальовки частин обличчя людини (ніс, око, вухо, губи)	

Види поточного контролю	Підсумковий семестровий контроль – перегляд портфоліо
-------------------------	---

Разом 4 семестр: 45 год., лекції – 4 год., практичні заняття - 16 год., самостійна робота – 21 год., підсумковий модульний контроль - 4 год.

Модулі	Модуль II			
Назва модуля	М'язова система людини			
Лекції	2			
Теми лекцій	Анатомічні особливості м'язової системи тіла			
Теми практичних занять	Зображення м'язів голови та шиї людини у двох ракурсах (анфас, профіль)	Зображення м'язів торсу людини у двох ракурсах (зі спини та спереду)	Зображення м'язів верхньої кінцівки у двох ракурсах	Зображення м'язів нижньої кінцівки у двох ракурсах
Самостійна робота	Зображення пропорцій чоловічої, жіночої і дитячої фігури (м'язи та шкіряний покрив)		Оформлення альбому з пластичної анатомії – портфоліо робіт	
Види поточного контролю	Підсумковий семестровий контроль – перегляд портфоліо			
Вид контролю	Залік			

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Джахірул А. Анатомія для художників. Наочний посібник із зображення людського тіла. Київ: ArtHuss, 2022. 304 с.
2. Клименюк Т.М. Креслення. Рисунок. Львів: Львівська політехніка/ Т.М. Клименюк, 2020. 244 с.
3. Сидоренко П.І., Бондаренко Г.О., Куц С.О. Анатомія та фізіологія людини: підручник. Київ: Кондор, 2015.

Додаткова література:

4. Грей Г. Grays Anatomy. Arcturus. 2017. 374 с.
5. Робертс Е. Human Anatomy. The Definitive Visual Guide. Dorling Kindersley.

9. Додаткові ресурси

6. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 05.08.2022).
7. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського URL: www.dnpb.gov.ua/ (дата звернення 04.07.2022).